

Stručni skup Metode zaštite papirnog i knjižnog gradiva, Državni arhiv u Rijeci.

Rijeka, 6. lipnja 2017.

U Državnom arhivu u Rijeci 6. lipnja 2017. održana je jednodnevna konferencija pod naslovom *Metode zaštite papirnog i knjižnog gradiva*. Bio je to stručni skup iz područja konzervacije-restauracije arhivske i knjižnične građe te umjetnina na papiru organiziran uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Skup je bio podijeljen u dva dijela. Prvi dio obuhvaćao je prezentacije djelatnosti konzervatorsko-restauratorskih odjela iz Hrvatske i Slovenije, kao i ostalih dionika u procesu zaštite, a drugi je dio bio predviđen za okrugli stol, odnosno raspravu i prijedloge unaprjeđenja struke s temama: suradnja stručnjaka iz različitih područja zaštite pisane baštine, školovanje konzervatora-restauratora (edukacija, stručna praksa), nacionalna strategija zaštite pisane baštine i sl.

Namjera organizatora bila je okupiti stručnjake koji se bave zaštitom papirnog i knjižnog gradiva, predstaviti primjere dobre prakse te ukazati na izazove i probleme s kojima se susreće konzervatorsko-restauratorska struka specijalizirana za zaštitu arhivske i knjižnične građe te umjetnina na papiru. Cilj konferencije bio je približiti rad konzervatora-restauratora drugim stručnjacima iz područja zaštite kulturne baštine te analizirati moguće modele suradnje između ustanova i imatelja gradiva radi cjelovite zaštite.

Nakon pozdravnih i uvodnih riječi organizatora uslijedila su uvodna izlaganja gdje su predstavljeni odjeli i odsjeci koji se bave konzervatorsko-restauratorskom djelatnosti pri ustanovama koje čuvaju i zaštićuju gradivo na papiru u Hrvatskoj i Sloveniji. Tako je prvi predstavljen Središnji laboratorij za konzervaciju i restauraciju Hrvatskog državnog arhiva, njegov povijesni razvoj od skromnih početaka do danas. Uz povijest, predstavljena je ukratko organizacija laboratorija, oprema za konzervatorsko-restauratorske zahvate, kao i ona za spašavanje arhivskog gradiva nakon katastrofa, koja se nalazi u Kerestincu. Ukratko su nabrojane sve djelatnosti laboratorija, od istražnih radova, dokumentacije, fotodokumentacije, preventivne zaštite do organiziranja tečajeva, radionica i predavanja. Kroz nekoliko slajdova pokazani su neki od najvažnijih i najzanimljivijih projekata na kojima su djelatnici laboratorija radili, čime je predstavljena široka djelatnost odjela.

Sljedeće izlaganje bilo je kolegice Sanje Serhatlić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda pod naslovom *Predstavljanje djelatnosti Odsjeka za restauraciju papira, Restauratorski odjel Dubrovnik*. Kolegica Serhatlić predstavila je odsjek iz Dubrovnika i izdvojila nekoliko zanimljivih primjera konzervatorsko-restauratorskih radova na kojima su radili djelatnici odsjeka, kao i primjere konzervatorskog rada na terenu.

Izlaganje pod naslovom *Predstavljanje 60 godina djelatnosti Centra za konzerviranje i restauriranje Arhiva Republike Slovenije i publikacije »Konzerviranje in restavriranje knjig in papirja 2«* održala je Jedert Vodopivec, voditeljica Centra, koji je 2016. slavio 60 godina djelovanja. Tada je organiziran stručni skup na kojem je prikazana bogata povijest Centra i važni konzervatorsko-restauratorski radovi na kojima su djelatnici radili. Sve je rezultiralo i zbornikom radova koji je tom prilikom predstavljen. Zbornik sadržava rezultate istraživanja, edukacija i ostalih aktivnosti, a podijeljen je u tri dijela: 1. znanstveni članci u kojima su prikazani istraživački projekti u vezi s tematikom knjige; 2. važnije konzervatorsko-restauratorske aktivnosti u razdoblju od 1990. do 2016. godine, predstavljene kroz kraće radove o konzervaciji i restauraciji pisanog i grafičkog kulturnog nasljeđa; 3. povijesni pregled aktivnosti Centra za konzerviranje i restauriranje Arhiva Republike Slovenije od utemeljenja do danas.

Iva Gobić Vitolović, voditeljica Odjela za konzervaciju i restauraciju Državnog arhiva u Rijeci, predstavila je djelatnost svojeg odjela. Nakon uvodnih riječi iznijela je kratku povijest odjela od trenutka kad je započeo s radom 2005. do današnjih dana. Tijekom godina odjel je razvio sustav zaštite cjelokupnih fondova Državnog arhiva u Rijeci, a predstavljeni su nam i primjeri konzervatorsko-restauratorskih radova pojedinačnih predmeta.

U predavanju pod naslovom *O izradi Nacionalnog programa zaštite pisane baštine Republike Hrvatske* Damir Hasenay, redoviti profesor Filozofskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, predstavio je tijek nastajanja i rada radne grupe Nacionalnog programa zaštite pisane baštine. U predavanju nam je predstavio ciljeve, sadržaj i metodologiju izrade programa kao temelj za sveobuhvatnu zaštitu pisane baštine Hrvatske.

Blanka Avguštin-Florjanović, konzervatorica-restauratorica knjižnih uveza u Centru za restavriranje in konserviranje Arhiva Republike Slovenije u Ljubljani, u svojem predavanju *Primjeri konzervacije-restauracije knjižnog gradiva u restauratorskoj radionici Arhiva Republike Slovenije* predstavila je način rada s minimalnim zahvatima. Uz primjere na četiri knjige vidjeli smo kako uz minimalne konzervatorsko-restauratorske zahvate ostavlja maksimalna autentičnost knjizi, koja tako može ispričati svoju povijest kroz sve promjene kojima je bila izložena.

Kolegica iz Nacionalne univerzitetske knjižnice u Ljubljani Jasna Malešič predstavila je konzervatorsko-restauratorske radove na knjižnoj građi u svojoj ustanovi u predavanju pod naslovom *Izazovi pisane baštine: iskustva slovenske Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Ljubljani*.

Konzervator Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Rijeci Damir Sabalić u svojem predavanju pod naslovom *Zaštita knjižnične i arhivske građe iz perspektive Konzervatorskog odjel u Rijeci* dao je pregled zaštite knjižnog i arhivskog gradiva iz perspektive konzervatora na primjeru zaštite gradiva franjevačkog samostana iz Kampora na otoku Rabu.

Marijana Mimica Tkalčec i Martina Bagatin, obje djelatnice Središnjeg laboratorija za konzervaciju i restauraciju Hrvatskog državnog arhiva, predstavile su izlaganja s temama iz rada laboratorija. Marijana Mimica Tkalčec u svojem izlaganju pod naslovom *Mehaničke, kemijske i mikrobiološke metode istraživanja u Središnjem laboratoriju za konzervaciju i restauraciju HDA* predstavila je istražne radove koji se provode u laboratoriju čiji se rezultati koriste u odabiru metoda konzervatorsko-restauratorskih radova. *Metode zaštite fotografskih pozitiva i negativa u Središnjem laboratoriju za konzervaciju i restauraciju* naslov je izlaganja Martine Bagatin u kojem smo vidjeli načine zaštite fotografija sa zanimljivim primjerima iz prakse.

Zoran Stanković, voditelj Odjela za vanjsku arhivsku službu iz Državnog arhiva u Rijeci, u izlaganju pod naslovom *Uloga državnih arhiva u zaštiti papirnog i knjižnog gradiva izvan arhiva* predstavio je primjere iz svoje bogate prakse.

Spomenička knjižnica i zbirka Mažuranić-Brlić-Ružić – Stoljeće konzervacije i restauracije pisane baštine naslov je predavanja Theodora de Canzianija, koji je predstavio tu specifičnu knjižnicu, njezinu povijest i sadržaj. Uz to vidjeli smo vrijedne primjere knjiga iz zbirke Mažuranić-Brlić-Ružić koje je predavač pokazao na predavanju.

Andreja Dragojević